

University of
Sistan and Baluchestan

Iranian Educational
Psychology Association

The Relationship Between the Dark Traits Personality And Counterproductive Academic Behaviors With the Mediating Role of Academic Entitlement

Rohollah Darakhshan Far ¹ | Naser Behroozy ² | Alireza Haji Yakhchali ³ | Asgar Atash Afrouz ⁴

1. Ph.D. candidate, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran. E-mail: rohollahderakhshan6161@gmail.com
2. Corresponding Author, Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran. E-mail: behroozy@yaho.com
3. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran. E-mail: hajiyakhchali@yahoo.com
4. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran. E-mail: a.atashafrouz@gmail.com

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 15 August 2024

Received in revised form:
9 November 2024

Accepted: 16 February 2025

Published online:
26 March 2025

Keywords:

dark traits personality,
counterproductive academic
behaviors,
academic entitlement,
students.

ABSTRACT

The present study was conducted with the aim of determining the relationship between the dark traits personality and counterproductive academic behaviors with the mediating role of academic entitlement-concept in students. The present research method was descriptive and correlational. The statistical population of the research was all students of the second secondary school in Ramhormoz city in the academic year of 2023-2024. Among the statistical population, a sample of 480 people was selected by multi-stage cluster random sampling. The data collection tool included the dark triads personality questionnaire (Jonason and Webster, 2010), academic entitlement (Chowning and Campbell, 2009) and the scale of counterproductive academic behaviors (Rimkus, 2012). For data analysis, Pearson's correlation method and structural equation modeling and SPSS version 22 and AMOS version 21 were used. The findings of the research indicate the appropriate fit of the model and the direct effect of the dark triad of personality traits on academic entitlement was confirmed. Also, academic entitlement had a direct effect on counterproductive academic behaviors. The model showed that dark triad traits of personality with the mediation of academic entitlement were positive and significant predictors of counterproductive academic behaviors of students ($P \leq 0.001$). According to the obtained results, it is recommended that in order to reduce counterproductive academic behaviors, students with these characteristics should be identified and educational workshops should be held to reduce the effect of these variables on students' counterproductive academic behaviors.

Cite this article: Derakhshan Far, R., Behrozy, N., Haji Yakhchali, A., & Atash Afrouz, Asghar. (2025). The Relationship Between the Dark Traits Personality And Counterproductive Academic Behaviors With the Mediating Role of Academic Entitlement. *Journal of Educational Psychology Studies*, 22 (57), 121-148. DOI: 10.22111/JEPS.2025.49568.5799

© The Author(s).

Publisher: University of Sistan and Baluchestan

DOI: 10.22111/JEPS.2025.49568.5799

رابطه صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی با نقش میانجی محق‌پنداری

تحصیلی

روح‌الله درخشانی^۱ | ناصر بهروزی^۲ | علیرضا حاجی یخچالی^۳ | عسگر آتش افروز^۴

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. رایانامه: rohollahderakhshan6161@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، استاد، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. رایانامه: behroozyn@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. رایانامه: hajiyakhchali@yahoo.com

۴. دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. رایانامه: a.atashafrouz@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی با نقش میانجی محق‌پنداری تحصیلی در دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه دوم شهر رامهرمز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از میان جامعه آماری، نمونه‌ای به حجم ۴۸۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسشنامه صفات سه‌گانه تاریک شخصیت (جنیسون و وبستر، ۲۰۱۰)، محق‌پنداری تحصیلی (چونینگ و کمپبل، ۲۰۰۹) و مقیاس رفتارهای غیرمولد تحصیلی (ریمکوس، ۲۰۱۲) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری و از برنامه SPSS نسخه ۲۲ و AMOS نسخه ۲۱ استفاده شد. استفاده شد. یافته‌های پژوهش حاکی از برازش مناسب مدل بوده و اثر مستقیم صفات سه‌گانه تاریک شخصیت بر محق‌پنداری تحصیلی تأیید شد. همچنین محق‌پنداری تحصیلی بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی تأثیر مستقیم داشت. مدل نشان داد صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با میانجی‌گری محق‌پنداری تحصیلی پیش‌بینی‌کننده مثبت و معنی‌دار رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان بود ($P \leq 0/001$). با توجه به نتایج به دست آمده توصیه می‌شود که به منظور کاهش رفتارهای غیرمولد تحصیلی، دانش‌آموزان دارای این ویژگی‌ها شناسایی شوند و کارگاه‌های آموزشی جهت کاهش تأثیر این متغیرها بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان برگزار شود.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۵/۲۵	
تاریخ ویرایش: ۱۴۰۳/۸/۱۹	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۸	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱/۶	
واژگان کلیدی:	
صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، رفتارهای غیرمولد تحصیلی، محق‌پنداری تحصیلی، دانش‌آموزان.	

استاد: روح‌الله درخشانی فر، ناصر؛ حاجی یخچالی، علیرضا و آتش افروز، عسگر (۱۴۰۴). رابطه صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی با نقش میانجی محق‌پنداری تحصیلی. *مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۲۲ (۵۷)، ۱۴۸-۱۲۱.

DOI: 10.22111/JEPS.2025.49568.5799

مقدمه

جامعه دانش‌آموزی را باید بزرگ‌ترین سرمایه یک کشور قلمداد کرد. زیرا این جامعه می‌تواند با بهره‌گیری از نیروی جوان و علم و مهارت آموخته شده پیشرفت و رشد آینده کشور را تضمین کند (نوروزی و همکاران، ۱۴۰۲). توجه به سلامت و مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در دهه‌های اخیر، پژوهش‌های علمی نشان داده‌اند که بروز رفتارهای غیرمولد^۱ در میان دانش‌آموزان گسترش یافته و مدارس را در سراسر جهان تحت تأثیر قرار داده است. پیامدهای آن‌ها باعث تأثیر منفی بر دانش‌آموزان، معلمان و مدیریت مدرسه می‌شود و فرآیندهای آموزشی را تضعیف می‌کند. به همین دلیل رفتار غیرمولد مورد توجه محققان و مدیران آموزشی قرار گرفته است. رفتارهای غیرمولد تحصیلی^۲ مسأله و مبحثی بسیار گسترده و مهم برای حوزه‌ی تعلیم و تربیت است که شامل طیف گسترده‌ای از رفتارهای منفی دانش‌آموزان در محیط‌های تحصیلی است (سالگادو^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). این مفهوم برگرفته از رفتارهای غیرمولد کاری^۴ است که از بافت شغلی نشأت گرفته و به رفتارهای عمدی اشاره دارد که هنجارها و قوانین گروه یا سازمان را به خطر می‌اندازد و سلامت گروه یا سازمان را کاهش می‌دهد و بیشترین کاربرد آن در روان‌شناسی صنعتی می‌باشد. هر دو پدیده در دو حوزه متمایز (تحصیلی و شغلی) اما مرتبط با هم رخ می‌دهند (دپونگروه^۵ و همکاران، ۲۰۲۰).

کرد و نیهورستر^۶ (۲۰۰۹)، از پژوهشگران صاحب نام در زمینه رفتارهای غیرمولد تحصیلی با تکیه بر مدل شغلی رایبسون و بنت^۷ (۱۹۹۵) طبقه‌بندی معناداری از این مفهوم در زمینه تحصیلی

^۱. counterproductive behaviors
academic behavior ^۲. counterproductive

^۳. Salgado
work behavior ^۴. counterproductive

^۵. Diponegoro

^۶. Crede & Niehorster

^۷. Robinson & Bennett

ارائه کردند: رفتارهایی که به دیگران آسیب می‌رساند (رفتار غیرمولد تحصیلی دیگرمحور) و رفتارهایی که به خود آسیب می‌زند (رفتار غیرمولد تحصیلی خودمحور). پس از آن ریمکوس^۱ (۲۰۱۲) اولین کسی بود که فارغ از بافت شغلی، رفتار غیرمولد را در قالب مقیاسی اختصاصی در محیط تحصیلی بررسی کرد و رفتار غیرمولد را پیرامون سه طبقه‌ی کلی رفتار یعنی درست‌کاری، کج‌رفتاری و کوشش برای پیشرفت تشریح کرد. وی ده بعد برای رفتارهای غیرمولد تحصیلی عنوان می‌کند: تقلب، مصرف مواد، دروغ، سرقت ادبی، رفتار تبعیض‌آمیز، غیبت، حضور غیرفعال، اهمال-کاری، رخوت^۲ (سستی) و فشار بر همسالان. کوادرادو^۳ و همکاران (۲۰۲۱) نیز هفت بعد برای رفتارهای غیرمولد تحصیلی مطرح می‌کنند: تقلب، غیبت، سرقت ادبی، فریب، نقض قوانین، تلاش کم و سوء استفاده از منابع. ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان در پیدایش رفتارهای غیرمولد تحصیلی بسیار مؤثر هستند (کوادرادو، ۲۰۲۰). از میان ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان، می‌توان با شناخت و بررسی صفات تاریک شخصیت^۴ و محق‌پنداری تحصیلی^۵ دانش‌آموزان برای کنترل و کاهش رفتارهای غیرمولد تحصیلی برنامه‌ریزی کرد (کارتیس و همکاران، ۲۰۲۲).

عوامل متعددی بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارند. یکی از این عوامل، صفات سه‌گانه تاریک شخصیت می‌باشد (استیوز^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). واژه صفات تاریک شخصیت (ویژگی‌های ناپسند اجتماعی) به رفتارهای منفی، ضداجتماعی، ناهنجار، غیراخلاقی و سؤال برانگیز اشاره دارد (پالهاوس^۷، ۲۰۱۴). پالهاوس و ویلیامز^۸ (۲۰۰۲) برای اولین بار ویژگی‌های شخصیتی

^۱. Rimkus

^۲. laziness

^۳. Cuadrado

^۴. dark triad of personality

^۵. academic entitlement

^۶. Esteves

^۷. Paulhus

^۸. Williams

خودشیفتگی^۱، ماکیاولیسم^۲ و جامعه‌ستیزی^۳ را با عنوان صفات سه‌گانه تاریک شخصیت معرفی کردند. خودشیفتگی سبکی از شخصیت است که با ویژگی‌هایی همچون خود برترینی و احساس کم‌نظیر بودن همراه است. شخصیت ماکیاولیسم‌گرای دارای چهار ویژگی کلی شک به دیگران، فریب دیگران، میل به کنترل دیگران و توجه به عملکرد بیرونی خود می‌باشد (زیگلر هیل^۴ و همکاران، ۲۰۱۶). جامعه‌ستیزی با اعمال تکانشی، بی‌رحمانه و ضداجتماعی مشخص می‌شود (باران^۵ و جوناسون، ۲۰۲۰). این صفات دارای هسته مشترک هستند و افرادی که در هر کدام از این صفات نمره بالایی را کسب می‌کنند از لحاظ اجتماعی عملکرد نامطلوبی دارند (جانسون و شرمن^۶، ۲۰۲۰). پژوهش‌های مختلف از جمله پالچک^۷ و همکاران (۲۰۱۸)، باربارانلی^۸ و همکاران (۲۰۱۸) و ترنس^۹ و همکاران (۲۰۱۹) نشان داده‌اند ویژگی‌های سه‌گانه تاریک شخصیت با افزایش رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان همراه است.

در پژوهش حیدری و همکاران (۱۴۰۲) به نتیجه رسیدند که صفات تاریک شخصیت ماکیاولیسم، خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی، دگرآزای و کینه‌توزی در گرایش به رفتارهای متقلبانه دارای تأثیر مثبت معنی‌داری بودند. استیوز و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت رابطه مثبت و معنی‌داری با رفتارهای تقلب تحصیلی دانش‌آموزان دارد. همچنین، در این پژوهش نشان داده شد که مردان رفتارهای تقلب تحصیلی بیشتری نسبت به

^۱. narcissism

^۲. machiavellianism

^۳. psychopathy

^۴. Zeigler-Hill

^۵. Baran

^۶. Shermen

^۷. Paleczek

^۸. Barbaranelli

^۹. Ternes

زنان نشان دادند. در زمینه ارتباط صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با رفتار غیرمولد، یوسفی و یوسفی (۱۴۰۱) در پژوهش خود بر نقش صفات پنج‌گانه تاریک شخصیت بر رفتارهای غیرمولد کاری، نشان دادند که صفات تاریک شخصیت با رفتارهای غیرمولد کاری رابطه معنی‌دار دارند و با افزایش رفتارهای غیرمولد همراه بودند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که صفات شخصیتی تاریک، یکی از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های رفتارهای غیرمولد تحصیلی هستند.

در پژوهش حاضر، سازه محق‌پنداری تحصیلی^۱ رابطه بین صفات سه‌گانه تاریک شخصیت را با رفتارهای غیرمولد تحصیلی میانجی‌گری می‌کند. محق‌پنداری تحصیلی یکی از عواملی می‌باشد که با انواع رفتارهای غیرمولد تحصیلی مرتبط است (گرینبرگر^۲ و همکاران، ۲۰۰۸). جکسون و همکاران (۲۰۲۰) محق‌پنداری تحصیلی را گرایش دانش‌آموزان به انتظار موفقیت تحصیلی غیرقابل استحقاق می‌دانند. دانش‌آموزان دارای محق‌پنداری تحصیلی به صرف این که در کلاس حاضر شده‌اند، خود را مستحق دریافت پاداش می‌دانند، از معلمان انتظار دارند که زمان‌بندی کلاس‌ها و برنامه درسی را مطابق نظر آنان تنظیم کنند و اگر ضعفی در عملکرد و پیشرفت تحصیلی‌شان رخ دهد، ناشی از بی‌کفایتی معلمان است و نه ناتوانی یا تلاش نکردن خودشان (کنپ^۳ و کنپ، ۲۰۲۲). دانش‌آموزانی که دارای محق‌پنداری تحصیلی هستند رفتارهایی را انجام می‌دهند که نگران تأثیر آن بر دیگران نیستند و تمایل به عدم صداقت تحصیلی دارند (گرینبرگر و همکاران، ۲۰۰۸)، این دانش‌آموزان نیز ممکن است بیشتر درگیر رفتار غیرمولد تحصیلی باشند.

به نظر می‌رسد که محق‌پنداری تحصیلی با ویژگی‌های تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفته و جامعه‌ستیز) در ارتباط باشد (ترنپسید و لندی^۴، ۲۰۱۸). پژوهش‌های اخیر رابطه مستقیم مثبت و

^۱. academic entitlement

^۲. Greenberger

^۳. Knepp

^۴. Turnipseed & Landy

معنی‌داری بین محق‌پنداری تحصیلی و رفتارهای نادرست تحصیلی (استایلز و همکاران، ۲۰۱۸)، کینر (۲۰۲۰)، تاپلور و همکاران (۲۰۱۵)، مهبد و فولاد چنگ (۱۳۹۶)، شیخ‌الاسلامی و شیرزادی (۱۳۹۷) و شیرزاده (۱۴۰۲) و همچنین، بین ویژگی‌های تاریک شخصیت و سوء رفتارهای تحصیلی باران و جانسون، (۲۰۲۰) و استیوز و همکاران (۲۰۲۱) پیدا کرده‌اند. در پژوهش کارتیس و همکاران (۲۰۲۲) نشان داده شد که محق‌پنداری تحصیلی رابطه بین ویژگی‌های تاریک شخصیت را با رفتارهای نادرست تحصیلی واسطه می‌کند و نتایج نشان داد که می‌توان رفتارهای نادرست تحصیلی را با اصلاح محق‌پنداری در بین دانش‌آموزان کاهش داد. کریم (۲۰۲۲) در پژوهش خود نشان داد که ویژگی‌های تاریک شخصیت ارتباط مثبت و معنی‌داری بر رفتارهای محق‌پندارانه و افزایش رفتار نامطلوب پنهان کردن دانش داشت. در این رابطه شفیت و صحیب‌زاده (۲۰۲۴) در پژوهش خود نشان دادند که ارتباط مستقیم مثبت و معنی‌دار بین صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با محق‌پنداری تحصیلی وجود دارد و با افزایش این ویژگی‌ها، محق‌پنداری تحصیلی هم افزایش پیدا می‌کند. همچنین، فولی^۱ (۲۰۲۰) در پژوهش خود خاطر نشان کرد که ویژگی‌های تاریک شخصیت، محق‌پنداری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند و به این نتیجه رسید که ویژگی‌های ماکیاولیسم و روان‌پریشی موجود در ویژگی‌های سه‌گانه تاریک، محق‌پنداری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند و باعث افزایش محق‌پنداری تحصیلی می‌شوند.

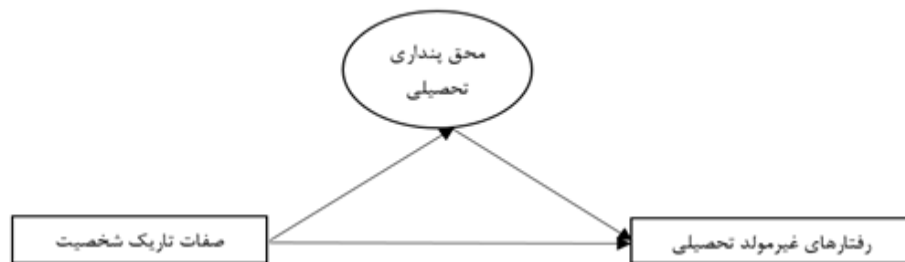
افزون بر این، نتایج تحقیق ترنپسید و کوهن^۲ (۲۰۱۵) نشان داد که ویژگی‌های تاریک شخصیت رابطه مثبت و معنی‌داری با محق‌پنداری تحصیلی دانش‌آموزان دارد. بنابراین، نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که ویژگی‌های تاریک شخصیت بر محق‌پنداری تحصیلی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد و با افزایش رفتارهای غیرمولد تحصیلی همراه هستند و محق‌پنداری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه بین

۱. Foley

۲. Cohen

ویژگی‌های تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی را میانجی می‌کند. بدین ترتیب ما انتظار داریم که محق‌پنداری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه بین ویژگی‌های تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی را میانجی‌گری کند.

اگر چه مطالعاتی در مورد هر یک از مفاهیم صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، محق‌پنداری تحصیلی و رفتارهای غیرمولد تحصیلی وجود دارد، اما مطالعات کمی مسیرهای پیوند این سازه‌های تحصیلی را بررسی کرده‌اند و شکاف پژوهشی عمیقی در این رابطه احساس می‌گردد. این که صفات تاریک صرف نمی‌تواند تضمین‌کننده گرایش به رفتارهای غیرمولد تحصیلی باشد، لذا مطالعه اثرات محق‌پنداری تحصیلی به عنوان یک مکانیسم افزایش‌دهنده در مسیر بین صفات تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی می‌تواند دستاوردهای نظری و بالینی قابل توجهی داشته باشد، با این حال تحقیقی در این زمینه در ایران وجود ندارد. بنابراین این پژوهش به دنبال شناخت روابط بین این متغیرها و همچنین از همه مهم‌تر شناخت نقش میانجی محق‌پنداری تحصیلی دانش‌آموزان در رابطه بین صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی است، از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی با نقش میانجی محق‌پنداری تحصیلی در دانش‌آموزان می‌باشد و سؤال اصلی این پژوهش این است که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با میانجی‌گری محق‌پنداری تحصیلی چه تأثیری بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان دارد؟ در شکل ۱ مدل پیشنهادی از روابط بین متغیرهای پژوهش نشان داده شده است.

نمودار ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود که با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری به بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش پرداخته شد.

شرکت‌کنندگان پژوهش

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه شهر رامهرمز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. حجم نمونه بر اساس دیدگاه کلاین (۲۰۲۳) مبنی بر ۱۰ تا ۲۰ برابر تعداد پارامترهای مدل پژوهش انتخاب گردید. بنابراین، نمونه پژوهش شامل ۴۸۰ نفر دانش‌آموز دختر و پسر بود که به روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. به این شکل که از بین ۴۵ دبیرستان متوسطه دوم شهرستان رامهرمز ۱۴ دبیرستان به صورت تصادفی انتخاب شدند. در مرحله بعدی از هر دبیرستان سه کلاس (پایه دهم، یازدهم و دوازدهم) و از هر کلاس بین ۱۵-۱۰ دانش‌آموز (جمعاً ۴۸۰ نفر) دختر و پسر به صورت تصادفی انتخاب شدند. پس از اخذ مجوز از اداره کل آموزش و پرورش و مشخص شدن مدارس نمونه‌گیری شده، با هماهنگی با مدیر مدرسه و کسب رضایت آگاهانه از تمامی دانش‌آموزان گروه نمونه و آماده‌کردن و راهنمایی آن‌ها جهت پاسخگویی درست و صادقانه، پرسشنامه‌ها را که با چیدمان تصادفی تهیه و آماده شده بودند را در بین دانش‌آموزان توزیع شدند (بدون ذکر نام و نام خانوادگی و به صورت کاملاً محرمانه) و پس از

پاسخگویی، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری و اطلاعات به دست آمده از آن‌ها با استفاده از روش‌های همبستگی پیرسون و مدل‌های معادلات ساختاری در برنامه SPSS نسخه ۲۲ و AMOS نسخه ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

مقیاس رفتارهای غیرمولد تحصیلی: مقیاس رفتارهای غیرمولد تحصیلی توسط ریمکوس در سال ۲۰۱۲ ساخته و اعتباریابی شد. این مقیاس ۵۸ ماده دارد، ۸ مؤلفه اهمال‌کاری (۹ ماده)، تقلب و سرقت ادبی (۱۰ ماده)، غیبت (۱۰ ماده)، رفتار انحرافی (۱۰ ماده)، رخوت (۶ ماده)، رفتار تبعیض‌آمیز (۴ ماده)، مصرف الکل (۴ ماده) و مصرف مواد مخدر (۵ ماده) را مورد سنجش قرار می‌دهد و پاسخ‌های آن بر اساس لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) نمره‌گذاری می‌شوند و نمره کل مقیاس از طریق مجموع نمره همه ماده‌ها محاسبه می‌شود. ریمکوس (۲۰۱۲) روایی سازه این مقیاس را با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی بررسی و نتایج حاکی از وجود ۸ مؤلفه مذکور بود و این ۸ مؤلفه توانستند ۵۶/۵۹ درصد از واریانس کل را تبیین نمایند. همچنین پایایی این مقیاس را از طریق روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۳ گزارش نموده است. در ایران، مهبد و فولادچنگ (۱۳۹۷) روایی ابزار را با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی بررسی و نتایج حاکی از برازش مدل آن‌ها بود و پایایی آن را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۱ گزارش نموده‌اند. در پژوهش حاضر روایی مقیاس از طریق تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی بررسی و تأیید شد. همچنین ضریب پایایی برای مقیاس رفتارهای غیرمولد تحصیلی از طریق روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۸ به دست آمده است که نشان دهنده ضریب پایایی قابل قبول این مقیاس می‌باشد.

مقیاس صفات سه‌گانه تاریک شخصیت^۱: مقیاس صفات سه‌گانه تاریک شخصیت توسط جنیسون^۲ و وبستر^۳ در سال ۲۰۱۰ تهیه و اعتباریابی شد. این مقیاس ۱۲ ماده دارد، سه صفت خودشیفتگی (۴ ماده)، ماکیاول‌گرایی (۴ ماده) و جامعه‌ستیزی (۴ ماده) را مورد سنجش قرار می‌دهد و پاسخ‌های آن بر اساس لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ (برای خیلی کم) تا ۵ (برای خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شوند. نتایج چهار مطالعه انجام شده توسط جنیسون و وبستر (۲۰۱۰) نشان داد که این مقیاس از روایی و پایایی بالا و قابل قبولی برخوردار است. در ایران توسط یوسفی و پیری (۱۳۹۵) ضرایب بازآزمایی برای کل مقیاس و مؤلفه‌ها در دامنه‌ای بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۰ گزارش شده است. ضریب همسانی درونی خرده مقیاس‌ها بین ۰/۶۸ تا ۰/۷۷ و ضرایب همبستگی نمره کل صفات تاریک شخصیت با خودشیفتگی ۰/۵۷، جامعه‌ستیزی ۰/۴۲ و ماکیاولیسم ۰/۵۵ گزارش شده است. در پژوهش حاضر روایی مقیاس از طریق تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی بررسی و تأیید شد. همچنین، ضریب پایایی برای مقیاس صفات سه‌گانه تاریک شخصیت از طریق روش آلفای کرونباخ به ترتیب برای خودشیفتگی ۰/۸۸، ماکیاول‌گرایی ۰/۷۷، جامعه‌ستیزی ۰/۷۹ و برای کل مقیاس ۰/۸۱ به دست آمده است که نشان دهنده ضریب پایایی قابل قبول این مقیاس می‌باشد.

مقیاس محق‌پنداری تحصیلی^۴: مقیاس محق‌پنداری تحصیلی توسط چوونینگ^۵ و کمپبل^۶ در سال ۲۰۰۹ تهیه و اعتباریابی شد. این مقیاس ۱۵ ماده دارد، دو بعد مسئولیت بیرونی‌شده (۱۰ ماده) و حق به‌جانبی (۵ ماده) را مورد سنجش قرار می‌دهد و پاسخ‌های آن بر اساس لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ (برای کاملاً نادرست) تا ۵ (برای کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شوند. مجموع نمره‌های هر دو

۱. dark personality traits scale

۲. Jonason

۳. Webster

۴. academic entitlement

۵. Chowning

۶. Campbell

خرده مقیاس میزان محق‌پنداری تحصیلی را نشان می‌دهند و دامنه نمره‌ها بین ۱۵ تا ۷۵ است. چوونینگ و کمپیل (۲۰۰۹) با روش تحلیل عاملی اکتشافی به دو عامل دست یافتند که حدود ۴۰ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند و با روش همسانی درونی، همبستگی نمره‌های هر یک از ماده‌ها با نمره کل زیرمقیاس را برای بعد مسئولیت بیرونی شده از ۰/۴۰ تا ۰/۵۸ و برای بعد حق به‌جانمی ۰/۲۷ تا ۰/۵۰ درصد و ضرایب آلفای کرونباخ بعد مسئولیت بیرونی شده ۰/۸۱ و بعد حق به‌جانمی ۰/۶۲ به دست آوردند. در ایران مهبد و فولادچنگ (۱۳۹۷) برای سنجش روایی از تحلیل عامل تأییدی استفاده شد و نتایج نشان داد مقیاس از روایی مطلوبی برخوردار بود. هم چنین ضرایب آلفای کرونباخ برای نمره کل مقیاس ۰/۸۱ و در حد مطلوب به دست آمد. در پژوهش حاضر روایی مقیاس از طریق تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی بررسی و تأیید شد. همچنین، ضریب پایایی برای مقیاس محق‌پنداری تحصیلی از طریق روش آلفای کرونباخ به ترتیب برای مسئولیت بیرونی شده ۰/۹۴، حق به‌جانمی ۰/۸۹ و برای کل مقیاس ۰/۹۲ به دست آمده است که نشان دهنده ضریب پایایی قابل قبول این مقیاس می‌باشد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، کوچکترین نمره و بزرگترین نمره متغیرهای پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است. در این پژوهش ۵۰ درصد از آزمودنی‌ها پسر و ۵۰ درصد نیز دختر بودند. ۴۲/۷۰ درصد از آزمودنی‌ها در پایه دهم، ۳۱/۲۵ درصد در پایه یازدهم و ۲۶/۰۵ درصد در پایه دوازدهم بودند.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

شاخص‌های آماری متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره
رفتارهای غیرمولد تحصیلی	۱۳۴/۱۷	۵۰/۱۵	۶۴	۲۳۸
صفات تاریک شخصیت	۳۲/۸۱	۹/۴۰	۱۴	۵۵

۲۰	۴	۳/۵۶	۱۰/۵۸	خودشیفتگی
۲۰	۴	۴/۰۶	۱۱/۱۷	ماکیاولیسم
۲۰	۴	۴/۰۱	۱۱/۰۵	جامعه‌ستیزی
۶۹	۱۵	۱۴/۵۷	۳۷/۰۳	محقق‌پنداری تحصیلی
۴۵	۹	۹/۷۰	۲۳/۹۰	مسئولیت بیرونی شده
۲۵	۵	۵/۴۱	۱۳/۱۲	حق به‌جانبی

همان‌طور که نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهد، میانگین و انحراف معیار آزمودنی‌ها به ترتیب در متغیرهای رفتارهای غیرمولد تحصیلی (۱۳۴/۱۷ و ۵۰/۱۵)، صفات تاریک شخصیت (۳۲/۸۱ و ۹/۴۰) و محقق‌پنداری تحصیلی (۳۷/۰۳ و ۱۴/۵۷) است. میانگین و انحراف معیار خرده‌مقیاس‌های متغیرهای پژوهش به تفصیل در جدول ۱ نشان داده شده است. ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱ رفتارهای غیرمولد تحصیلی	-							
۲ صفات تاریک شخصیت	۰/۶۳**	-						
۳ خودشیفتگی	۰/۵۱**	۰/۸۰**	-					
۴ ماکیاولیسم	۰/۵۰**	۰/۸۰**	۰/۴۶**	-				
۵ جامعه‌ستیزی	۰/۵۱**	۰/۸۲**	۰/۵۲**	۰/۴۵**	-			
۶ محقق‌پنداری تحصیلی	۰/۵۸**	۰/۵۸**	۰/۴۵**	۰/۴۸**	۰/۴۸**	-		
۷ مسئولیت بیرونی شده	۰/۵۵**	۰/۵۸**	۰/۴۵**	۰/۴۸**	۰/۴۸**	۰/۹۸**	-	
۸ حق به‌جانبی	۰/۵۶**	۰/۵۳**	۰/۴۱**	۰/۴۴**	۰/۴۳**	۰/۹۴**	۰/۸۵**	-

همان‌طور که نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد، ضرایب همبستگی بین روابط همبستگی بین صفات تاریک شخصیت و محق‌پنداری تحصیلی ($r=0/58$, $p<0/01$)، صفات تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی ($r=0/63$, $p<0/01$) و محق‌پنداری تحصیلی و رفتارهای غیرمولد تحصیلی ($r=0/58$, $p<0/01$) می‌باشند. سایر ضرایب همبستگی به تفصیل در جدول ۲ نشان داده شده است. جهت آزمودن الگوی پیشنهادی اثر صفات تاریک شخصیت بر رفتارهای غیر مولد تحصیلی با میانجی‌گری محق‌پنداری تحصیلی از روش الگویابی معادلات ساختاری استفاده شد. برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها بر اساس شاخص‌های برازندگی از جمله مجذور خی^۲، به عنوان شاخص برازندگی مطلق در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳. برازش مدل پیشنهادی با داده‌ها بر اساس شاخص‌های برازندگی

RMSEA	TLI	IFI	CFI	NFI	AGFI	GFI	χ^2/df	Df	χ^2	شاخص‌های برازش
۰/۰۳۵	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۹	۱/۵۹	۷	۱۱/۱۳	مدل پیشنهادی

همان‌طور که نتایج مندرج در جدول ۳ نشان می‌دهد، در مدل پیشنهادی همه شاخص‌های برازش از جمله مجذور کای نسبی ($\chi^2/df=1/59$)، شاخص نیکویی برازش ($GFI=0/99$)، شاخص نیکویی برازش تطبیقی ($AGFI=0/98$)، شاخص بتلر-بونت یا شاخص نرم شده برازندگی ($NFI=0/99$)، شاخص برازش مقایسه‌ای ($CFI=0/99$)، شاخص برازندگی فزاینده ($IFI=0/99$)، شاخص تاکر-لویز ($TLI=0/99$) و شاخص جذر برآورد واریانس خطای تقریب ($RMSEA=0/035$) نشان می‌دهند که همه شاخص‌ها از برازش خوبی با داده‌ها برخوردارند. جدول ۴ پارامترهای مربوط به اثرات مستقیم متغیرها بر یکدیگر را در مدل پیشنهادی پژوهش نشان می‌دهد.

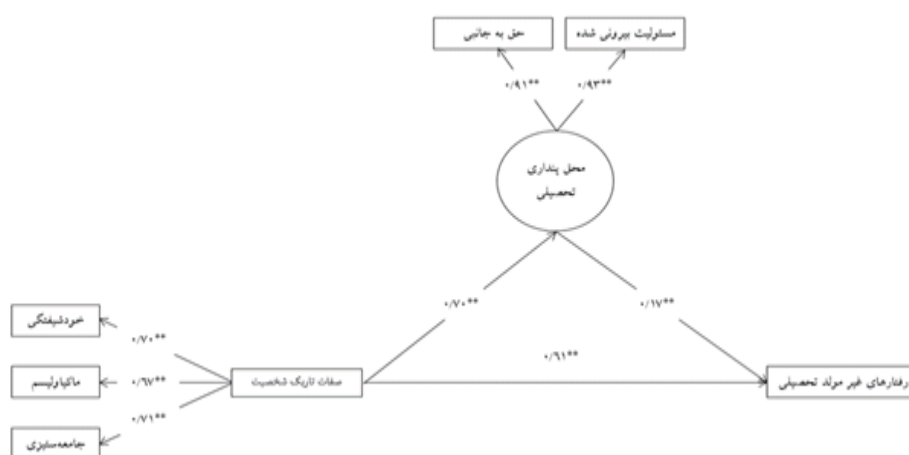
جدول ۴. پارامترهای اثرات مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل پیشنهادی پژوهش

مسیرها	برآورد استاندارد	برآورد غیراستاندارد	خطای معیار	نسبت بحرانی ^۱	سطح معنی‌داری
صفات تاریک شخصیت به خودشیفتگی	۰/۶۹	۱/۰۰	-	-	-
صفات تاریک شخصیت به ماکیاولیسم	۰/۶۷	۱/۰۹	۰/۰۸	۱۲/۴۴	۰/۰۰۱
صفات تاریک شخصیت به جامعه‌ستیزی	۰/۷۰	۱/۱۳	۰/۰۸	۱۲/۹۶	۰/۰۰۱
صفات تاریک شخصیت به محق‌پنداری تحصیلی	۰/۷۰	۲/۵۶	۰/۲۱	۱۱/۷۹	۰/۰۰۱
محق‌پنداری تحصیلی به مسئولیت بیرونی شده	۰/۹۳	۱/۰۰	-	-	-
محق‌پنداری تحصیلی به حق به جانبی	۰/۹۰	۰/۵۴	۰/۰۲	۲۴/۴۵	۰/۰۰۱
صفات تاریک شخصیت به رفتارهای غیر مولد تحصیلی	۰/۶۱	۱۲/۲۹	۱/۵۴	۷/۹۶	۰/۰۰۱
محق‌پنداری تحصیلی به رفتارهای غیر مولد تحصیلی	۰/۱۷	۰/۹۵	۰/۳۵	۲/۶۸	۰/۰۰۷

همان‌طور که نتایج مندرج در جدول ۴ نشان می‌دهد، ضرایب همه مسیرهای مستقیم معنی‌دار می‌باشند. علاوه بر این، همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد ضرایب خرده‌مقیاس‌های صفات تاریک شخصیت در مدل پیشنهادی پژوهش برای نمونه آزمودنی‌ها نسبتاً بالا و معنی‌دار است. در این مدل خرده‌مقیاس‌های خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی به ترتیب با بارهای عاملی ۰/۷۰، ۰/۶۷ و ۰/۷۱ نقش معنی‌داری در اندازه‌گیری سازه صفات تاریک شخصیت دارند. همچنین ضرایب خرده‌مقیاس‌های محق‌پنداری تحصیلی در مدل پیشنهادی پژوهش برای نمونه آزمودنی‌ها نسبتاً بالا و

^۱. مقدار بحرانی بالاتر از مثبت یا منفی ۱/۹۶ معنی‌دار می‌باشد.

معنی‌دار است. در این مدل خرده مقیاس‌های مسئولیت بیرونی شده و حق به جانبی به ترتیب با بارهای عاملی ۰/۹۳ و ۰/۹۱ نقش معنی‌داری در اندازه‌گیری سازه محق‌پنداری تحصیلی دارند. شکل ۲ برون‌داد الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر را نشان می‌دهد.

شکل ۲. برون‌داد الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر

همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد، همه مسیرهای مستقیم معنی‌دار می‌باشند؛ بدین معنی که صفات تاریک شخصیت بر محق‌پنداری تحصیلی و رفتارهای غیر مولد تحصیلی و همچنین محق‌پنداری تحصیلی بر رفتارهای غیر مولد تحصیلی اثر مستقیم و معنی‌دار دارند. یک فرض زیربنایی الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر وجود مسیرهای غیرمستقیم یا واسطه‌ای بود. برای تعیین معنی‌داری روابط واسطه‌ای از روش بوت استراپ^۱ در برنامه ماکرو^۲، آزمون پریچر^۳ و هیز^۴ (۲۰۰۸) استفاده گردید.

^۱. bootstrap

^۲. Macro

^۳. Preachers

^۴. Hayes

جدول ۵ نتایج بوت استرپ برای مسیرهای واسطه‌ای الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر را نشان می‌دهد.

جدول ۵. نتایج بوت استرپ برای مسیرهای واسطه‌ای

سطح معنی‌داری	حد بالا	حد پایین	داده	مسیرها
۰/۰۰۱	۰/۲۴	۰/۱۲	۰/۱۸	صفات تاریک شخصیت ← محق‌پنداری تحصیلی ← رفتارهای غیرمولد تحصیلی

همان‌طور که نتایج مندرج در جدول ۵ نشان می‌دهد، برای متغیر محق‌پنداری تحصیلی به عنوان متغیر میانجی‌گر در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و رفتارهای غیرمولد تحصیلی حدود پایین و حدود بالا صفر را دربر نمی‌گیرد، بنابراین این رابطه واسطه‌ای معنی‌دار می‌باشد و صفات تاریک شخصیت از طریق محق‌پنداری تحصیلی بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی اثر معنی‌دار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر صفات سه‌گانه تاریک شخصیت بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی با نقش میانجی محق‌پنداری تحصیلی در دانش‌آموزان متوسطه دوم انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت اثر مستقیم مثبت و معنی‌داری بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان دارد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که با افزایش نمرات صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، نمرات دانش‌آموزان در رفتارهای غیرمولد تحصیلی افزایش یافته است. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش (موشاگن و همکاران، ۲۰۲۰). پالچک و همکاران (۲۰۱۸)، باربارانلی و همکاران (۲۰۱۸)، ترنس و همکاران (۲۰۱۹)، حیدری و همکاران (۱۴۰۲)، استیوز و همکاران (۲۰۲۱) و یوسفی و یوسفی (۱۴۰۱) همسو می‌باشد. نتایج این تحقیقات همسو با این یافته‌ها نشان

داده است که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت تأثیر معنی‌داری بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان دارد. رفتارهای غیرمولد تحصیلی نوعی رفتار نامطلوب در مدرسه و محل تحصیل هستند که به احتمال زیاد از ویژگی‌های شخصیتی نامطلوب اجتماعی که شامل ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی ناشی می‌شوند. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که صفات تاریک شخصیت، ویژگی‌های شخصیتی متمایز اما مرتبط هستند که دارای برخی ویژگی‌های مشترک مانند دستکاری، سازگاری کم، خودخواهی و عدم صداقت و همدلی می‌باشند (لیونز^۱، ۲۰۱۹، لیونز و رایس^۲، ۲۰۱۴). ماهیت دستکاری و غیر اخلاقی و تهاجمی ماکیاولیست‌ها، تمایل به زیر پا گذاشتن هنجارهای اجتماعی و فقدان احساس گناه جامعه‌ستیزها و احساس برتری بیش از حد و عدم همدلی افراد خودشیفته افراد را به سمت رفتار غیرمولد و انحرافی سوق می‌دهد (الن^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). به طور خاص، احساس بیش از حد استحقاق خودشیفتگی، دستکاری بین فردی ماکیاولیسم و تمایلات ضداجتماعی جامعه‌ستیزها همگی از رفتار غیرمولد تحصیلی حمایت می‌کنند (کوهن، ۲۰۱۶). در نتیجه افراد دارای ویژگی‌های تاریک شخصیت ممکن است بیشتر درگیر رفتارهای غیرمولد تحصیلی شوند.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت اثر مستقیم مثبت و معنی‌داری بر محق‌پنداری تحصیلی دارد. این یافته نشان می‌دهد که سطح بالاتر صفات سه‌گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی) در دانش‌آموزان با سطوح بالاتر محق‌پنداری تحصیلی همراه خواهد بود. این یافته با یافته‌های پژوهش شفیت و صحیب‌زاده (۲۰۲۴)، فولی (۲۰۲۰)، لی (۲۰۱۹)، ترنپسید و کوهن (۲۰۱۵) و گرینبرگر و همکاران (۲۰۰۸) همسویی دارد. نتایج این تحقیقات همسو با این یافته‌ها نشان داده است که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت تأثیر معنی‌داری

^۱. Lyons

^۲. Rice

^۳. Ellen

بر محق‌پنداری تحصیلی دانش‌آموزان دارد. محق‌پنداری به طور کلی به عنوان نگرشی توصیف می‌شود که منعکس‌کننده احساس خاص بودن و احترام بیش از حد نسبت به دیگران داشتن و مستحق دریافت پاداش بدون تلاش می‌باشد (کارتیس و همکاران، ۲۰۲۲). در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیتی مستلزم احساس قوی برتری، تسلط و محق‌پنداری هستند (جوناسون و همکاران، ۲۰۱۳). افراد با ویژگی‌های شخصیتی تاریک نیاز دائمی به قدرت و تسلط اجتماعی و نیاز مداوم به مرکز توجه بودن دارند. علاوه بر این، ماهیت دستکاری و استعمارگونه آن‌ها توانایی سهم‌خواهی بدون تلاش و احساس محق‌پنداری را در آن‌ها تحریک می‌کند (نصیر^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). به دنبال این خط فکری، مشهود است که صفات تاریک شخصیت ارتباط مثبتی با محق‌پنداری تحصیلی دارد و درک بیشتر ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی تاریک و محق‌پنداری تحصیلی، به معلمان و مربیان آموزشی این امکان را می‌دهد تا با تطبیق سبک‌های آموزشی خود، شانس بروز رفتارهای دارای محق‌پنداری تحصیلی را کاهش دهند (فولی، ۲۰۲۰).

یافته دیگر پژوهش نشان داد که محق‌پنداری تحصیلی اثر مستقیم مثبت و معنی‌داری بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دارد. این یافته نشان می‌دهد که سطح بالاتر محق‌پنداری تحصیلی در دانش‌آموزان با سطوح بالاتر رفتارهای غیرمولد تحصیلی همراه خواهد بود. این یافته با نتایج پژوهش کینر^۲ (۲۰۲۰)، استایلز و همکاران (۲۰۱۸)، تایلور و همکاران (۲۰۱۵)، شیخ‌الاسلامی و شیرزادی (۱۳۹۷) و مهبذ و فولادچنگ (۱۳۹۶) همسو می‌باشد. نتایج این تحقیقات همسو با این یافته‌ها نشان داده است که محق‌پنداری تحصیلی تأثیر معنی‌داری بر رفتارهای غیرمولد دانش‌آموزان دارد. محق‌پنداری تحصیلی یکی از عواملی می‌باشد که با انواع رفتارهای غیرمولد در یک محیط تحصیلی مرتبط است (چونینگ و کمپبل، ۲۰۰۹؛ گرینبرگر و همکاران، ۲۰۰۸). دانش‌آموزان با محق‌پنداری تحصیلی

۱. Naseer

۲. Keener

بالتر ممکن است احساس کنند که باید بتوانند به هر روشی که برای نشان دادن شایستگی یا تلاش انتخاب کرده‌اند، به نمره مطلوب خود در یک درس دست یابند. پذیرش بیشتر رفتارهای غیرمولد تحصیلی از جمله تقلب تحصیلی می‌تواند ناشی از چنین تغییر طرز فکری باشد (کینر، ۲۰۲۰). کنپ و کنپ (۲۰۲۲) در پژوهش خود بیان کردند که افزایش محق‌پنداری تحصیلی با پذیرش بیشتر سرقت ادبی و بی‌ادبی کلاسی همراه بود. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت دانش‌آموزانی که حق به‌جانب هستند اعتقادی به حضور در کلاس ندارند و بر این باور هستند که معلم حقوق می‌گیرد که درس بدهد، نه این که از آن‌ها کاری بخواهد و به راحتی غیبت می‌کنند و سر کلاس دست به کارهایی از جمله مسخره کردن دیگران می‌زنند و انگیزه زیادی برای تلاش در کارهای کلاسی ندارند و مسئولیت عدم موفقیت خود را به عهده‌ی معلم و مدرسه می‌دانند. بر اساس این باور محق‌پندارانه، تمایل دارند که در راستای شایستگی‌اش با او رفتار شود، در غیر این صورت دست به رفتارهای غیرمولد تحصیلی می‌زند تا به خواسته‌های خود برسند (میلر^۱، ۲۰۱۱).

یافته نهایی پژوهش نشان داد که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت اثر غیرمستقیم مثبت و معنی‌داری از طریق محق‌پنداری تحصیلی بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان دارد. این یافته نشان می‌دهد که سطح بالای ویژگی‌های تاریک شخصیت با تأثیرگذاری مثبت بر محق‌پنداری تحصیلی دانش‌آموزان منجر به افزایش رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود. این یافته با نتایج پژوهش‌های کریم (۲۰۲۲) و شیخ‌الاسلامی و شیرزادی (۱۳۹۷) همسو می‌باشد. علاوه بر این پژوهش کارتیس و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت به طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق میانجی‌گری محق‌پنداری تحصیلی بر رفتارهای غیرمولد تحصیلی تأثیر دارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان مطرح ساخت که رفتارهای غیرمولد تحصیلی در محیط‌های آموزشی افزایش یافته است. دانش‌آموزان دارای ویژگی‌های تاریک شخصیت تمایل به سوء استفاده از دیگران،

^۱. Millor

بی‌عاطفه بودن و سرسختی، تقلب، خودخواهی، بی‌صداقتی و عدم همدلی دارند (شاد و همکاران، ۲۰۲۱). تحقیقات نشان داده‌اند این ویژگی‌های شخصیتی تاریک مانند ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی به طور فزاینده‌ای در حال رشد هستند و به عنوان منبع اصلی نگرش‌ها و رفتارهای غیرمولد و انحرافی دانش‌آموزان شناخته می‌شوند (ابوخایت^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). در تبیینی دیگر می‌توان گفت که افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیت با توجه به ویژگی‌های خودخدمتی، دستکاری و خودخواهی به احتمال زیاد احساس محق‌پنداری را تجربه می‌کنند (دئول^۲ و شمر، ۲۰۲۱). به واسطه محق‌پنداری که در افراد دارای ویژگی‌های تاریک شخصیت وجود دارد دانش‌آموزان گرایش بیشتری به رفتارهای غیرمولد تحصیلی دارند (کارتیس، ۲۰۲۲). بنابراین، افراد دارای صفات تاریک شخصیت به علت ماهیت دستکاری، استثمار، ذهن مصرف‌گرایی، بی‌صداقتی و عدم همدلی از احساس محق‌پنداری بالایی برخوردارند که می‌تواند زمینه گرایش به رفتارهای غیرمولد تحصیلی را فراهم سازد.

این پژوهش از محدود پژوهش‌هایی است که به بررسی پیش‌آیندهای رفتار غیرمولد تحصیلی در قالب یک مدل پرداخته است؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آینده به بررسی سایر فرضیه‌های موجود، از جمله متغیرهای خانوادگی جهت تبیین رفتارهای غیرمولد تحصیلی پرداخته شود. با توجه به اینکه صفات تاریک شخصیت و محق‌پنداری تحصیلی بر میزان رفتارهای غیرمولد تحصیلی تأثیر مثبت و معناداری دارد، به معلمان و مدیران مدارس پیشنهاد می‌شود که دانش‌آموزان دارای این ویژگی‌ها را شناسایی و کارگاه‌های آموزشی جهت کاهش رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان برگزار شود و از طریق اطلاع‌رسانی‌های مختلف به دانش‌آموزان آموزش بدهند که همیشه حق به جانب نباشند و مسئولیت‌های خود را برعهده دیگران نگذارند و برای رسیدن به

^۱. Abukhait

^۲. Deol

اهداف خود تلاش کنند. با این حال محدودیت‌هایی برای مطالعه کنونی وجود دارد؛ تعداد سؤالات پرسشنامه‌ها زیاد بود که ممکن است دانش آموزان با دقت پاسخ نداده باشند. این پژوهش در قالب یک طرح همبستگی انجام شد و استنباط علی از یافته‌ها نسبی خواهد بود. از دیگر محدودیت‌های پژوهش می‌توان به این مورد اشاره کرد که در پژوهش حاضر فقط رابطه صفات تاریک شخصیت، محق‌پنداری تحصیلی با رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفته است در حالی که عوامل متعددی می‌توانند رفتارهای غیرمولد تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار دهند که در این پژوهش به آنها پرداخته نشده است. از آنجایی که جامعه آماری پژوهش حاضر را فقط دانش‌آموزان متوسطه دوم تشکیل داده اند باید در تعمیم نتایج پژوهش حاضر به دانش‌آموزان متوسطه اول و ابتدایی جانب احتیاط را رعایت کرد.

منابع

- حیدری، قنبر، نیکومرام، هاشم و وکیلی فرد، حمیدرضا (۱۴۰۲). رابطه میان ویژگی‌های صفات تاریک شخصیت در گرایش به رفتارهای متقلبان: آزمون نظریه اعتماد اجتماعی، فصلنامه علمی دانش حسابداری مالی، مقاله پژوهشی، دوره ۱۰، شماره ۱، ص ۱۸۳-۲۲۱.
<https://doi.org/10.30479/jfak.2022.17127.2997>
- شیخ‌الاسلامی، راضیه و شیرزادی، محمد مهدی (۱۳۹۷). مدل علی آداب‌گریزی تحصیلی بر اساس محق‌پنداری تحصیلی، عدالت کلاسی و درگیری تحصیلی. فصلنامه علمی-پژوهشی. روشها و مدل‌های روانشناختی، دوره ۹، شماره ۳۲، ص ۶۳-۸۲.
- شیرزاده، مهدی (۱۴۰۳). پیش‌بینی بی‌صداقتی تحصیلی بر اساس محق‌پنداری تحصیلی و تکانش‌گری دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه. فصل‌نامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، دوره ۱۱، شماره ۴، ص ۷۱-۸۰.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.22285516.1397.9.32.5.7>
- مهدی، مینا و فولادچنگ، محبوبه (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس محق‌پنداری تحصیلی. روانشناسی تحولی، روانشناسان ایرانی، دوره ۱۵، شماره ۵۷، ص ۱۰۱-۱۱۱.
<https://sanad.iau.ir/Journal/jip/Article/1054528>

مهید، مینا و فولادچنگ، محبوبه (۱۳۹۶). رابطه بین بیش‌درگیری والدین و رفتار غیرمولد تحصیلی فرزندان. *روانشناسی*، دوره ۸۴، شماره ۲۱، ص ۴۲۸-۴۴۳.

<http://www.iranapsy.ir/Article/14000206273205>

نوروزی، حاجی میررحیمی، سید داود و توران پشتی سبزه‌علی (۱۴۰۲). عامل‌های مؤثر بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان هنرستان‌های کشاورزی استان البرز. *پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی*، دوره ۱۵ (۶۷)، ص ۱۴۰-۱۵۷.

[10.22092/jaeer.2024.365122.2002](https://doi.org/10.22092/jaeer.2024.365122.2002)

یوسفی، رحیم و یوسفی، بهنام (۱۴۰۱). نقش صفات پنج‌گانه تاریک شخصیت در پیش‌بینی رفتارهای شغلی مخرب. *مطالعات روانشناسی صنعتی و سازمانی*، دوره ۹، شماره ۱، ص ۶۹-۸۲.

<https://doi.org/10.22055/jiops.2023.43044.1334>

یوسفی، رحیم و پیری، فائزه (۱۳۹۵). ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه دوجین کتیف. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)*، دوره ۲۲، شماره ۱، ص ۶۷-۷۶.

<http://ijpcp.iuums.ac.ir/article-1-2574-fa.html>

References

- Abukhait, R., Shamsudin, F. M., Bani-Melhem, S., & Al-Hawari, M. A. (2023). Obsessive-compulsive personality and creative performance: The moderating effect of manager coaching behavior. *Review of Managerial Science*, 17(1), 375-396. DOI: [10.1007/s11846-022-00528-6](https://doi.org/10.1007/s11846-022-00528-6)
- Baran, L., & Jonason, P. K. (2020). Academic dishonesty among university students: The roles of the psychopathy, motivation, and self-efficacy. *Plos one*, 15(8), e0238141. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238141>
- Barbaranelli, C., Farnese, M. L., Tramontano, C., Fida, R., Ghezzi, V., Paciello, M., & Long, P. (2018). Machiavellian ways to academic cheating: A mediational and interactional model. *Frontiers in Psychology*, 9, 695. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00695>
- Chowning, K., & Campbell, N. J. (2009). Development and validation of a measure of academic entitlement: Individual differences in students' externalized responsibility and entitled expectations. *Journal of Educational Psychology*, 101(4):982-997. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0016351>.
- Cohen, A., (2016). Are they among us? A conceptual framework of the relationship between the dark triad personality and counterproductive work

- behaviors (CWBs). *Hum. Resour. Manag. Rev.* 26 (1), 69–8.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.hrmr.2015.07.003>
- Crede M, Niehorster S. (2009). Individual difference influences on self-focused and other-focused counterproductive student behaviors. *Personality and Individual Differences*, 47(7): 769-776.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.06.018>
- Cuadrado, D., Salgado, J. F., & Moscoso, S. (2020). Individual differences and counterproductive academic behaviors in high school. *Plos One*, 15(9), e0238892. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1371/journal.pone.0238892>
- Cuadrado D, Salgado JF, Moscoso S. (2021). Personality, intelligence, and counterproductive academic behaviors: A meta-analysis. *Journal of Personality and Social Psychology* 120(2): 504-537.
<https://doi.org/10.1037/pspp0000285>
- Curtis, G. J., Correia, H. M., & Davis, M. C. (2022). Entitlement mediates the relationship between dark triad traits and academic misconduct. *Personality and Individual Differences*, 191, 111563.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111563>
- Curtis, G. J., & Tremayne, K. (2021). Is plagiarism really on the rise? Results from four 5-yearly surveys. *Studies in Higher Education*, 46(9), 1816-1826.
<https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1707792>
- Deol, G., & Schermer, J. A. (2021). The dark side of MEE: The dark triad of personality and employee entitlement. *Personality and Individual Differences*, 170, 110415. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2020.110415>
- Diponegoro, A. M., Sari, E. Y. D., & Bashori, K. (2020). Counterproductive Behaviors Among Indonesian Students. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(6), 4003-4010.
<http://eprints.uad.ac.id/id/eprint/29347>
- Ellen III, B.P., Alexander, K.C., Mackey, J.D., McAllister, C.P., Carson, J.E., (2021). Portrait of a workplace deviant: A clearer picture of the Big Five and Dark Triad as predictors of workplace deviance. *J. Appl. Psychol.* 106 (12), 1950–196. <https://doi.org/10.1037/apl0000880>

- Esteves, G. G. L., Oliveira, L. S., de Andrade, J. M., & Menezes, M. P. (2021). Dark triad predicts academic cheating. *Personality and Individual Differences, 171*, 110513. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110513>.
- Foley, M. (2020). *Academic Incivility: Can the Dark Triad Personality Traits Predict Academic Entitlement?* (Doctoral dissertation, Walden University). <https://search.proquest.com/openview/6c43b6f6d6f7b4e6761244a7b44e42d9/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Greenberger, E., Lessard, J., Chen, C., & Farruggia, S. (2008). Self-entitled college students: Contributions of personality, parenting, and motivational factors. *Journal of Youth and Adolescence, 37*(10), 1193-1204. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10964-008-9284-9>
- Jonason, P. K., & Sherman, R. A. (2020). Personality and the perception of situations: The Big Five and Dark Triad traits. *Personality and Individual Differences, 163*, 110081. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110081>.
- Jonason, P.K., & Webster, G.D. (2010). The Dirty Dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychol Assess. 22*: 420-432. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0019265>
- Jonason, P.K., Jones, A., Lyons, M., (2013). Creatures of the night: chronotypes and the dark triad traits. *Pers. Individ. Differ. 55* (5), 538–54. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2013.05.001>
- Karim, D. N. (2022). Linking dark triad traits, psychological entitlement, and knowledge hiding behavior. *Heliyon, 8*(7). <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e09815>.
- Keener, A. (2020). An examination of psychological characteristics and their relationship to academic entitlement among millennial and nonmillennial college students. *Psychology in the Schools, 57*(4), 572–582. <https://doi.org/10.1002/pits.22338>.
- Clark, C. (2013). Incivility in nursing education: A phenomenological study. In *Annual American Educational Research Association Meeting, Chicago, IL*.
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications. [DOI 10.25336/csp29418](https://doi.org/10.25336/csp29418)

- Knepp, K. A., & Knepp, M. M. (2022). Academic entitlement decreases engagement in and out of the classroom and increases classroom incivility attitudes. *Social Psychology of Education*, 25(5), 1113-1134. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/X2FSR>.
- Lee, S.A., (2019). The Dark Tetrad and callous reactions to mourner grief: patterns of annoyance, boredom, entitlement, schadenfreude, and humor. *Pers. Individ. Differ.* 137, 97–100. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.08.019>
- Lyons, M., (2019). Introduction to the dark triad. In: Lyons, M. (Ed.), *The Dark Triad of Personality*. Academic Press, pp. 1–37. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-814291-2.00001-2>
- Lyons, M., Rice, H., (2014). Thieves of time? Procrastination and the dark triad of personality. *Pers. Individ. Differ.* 61–62, 34–37. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.002>
- Mellor, J. K. (2011). Academic entitlement and incivility: differences in faculty and students' perceptions. Theses Dissertation in educational psychology. The University of Arizona. <http://hdl.handle.net/10150/145417>
- Moshagen, M., Zettler, I., & Hilbig, B. E. (2020). Measuring the dark core of personality. *Psychological Assessment*, 32(2), 182. <https://doi.org/10.1037/pas0000778>
- Naseer, S., Bouckenooghe, D., Syed, F., Khan, A. K., & Qazi, S. (2020). The malevolent side of organizational identification: Unraveling the impact of psychological entitlement and manipulative personality on unethical work behaviors. *Journal of Business and Psychology*, 35, 333-346. <https://doi.org/10.1007/s10869-019-09623-0>
- Paleczek, D., Bergner, S., & Rybnicek, R. (2018). Predicting career success: is the dark side of personality worth considering? *Journal of Managerial Psychology*, 33(6), 437-456. <https://doi.org/10.1108/JMP-11-2017-0402>

- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6).
- Pechorro, P., Curtis, S., DeLisi, M., Maroco, J., & Nunes, C. (2022). Dark triad psychopathy outperforms self-control in predicting antisocial outcomes: A structural equation modeling approach. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 12(6), 549-562. <https://doi.org/10.3390/ejihpe12060041>.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). *Assessing mediation in communication research* (pp. 13-54). London: The Sage sourcebook of advanced data analysis methods for communication research.
- Rimkus, L.K. (2012). A new measure of counterproductive student behavior. M.A. Thesis. The Faculty of the Department of Psychology East Carolina University. <http://hdl.handle.net/10342/3814>
- Robinson, S. L., & Bennett, R. J. (1995). A typology of deviant workplace behaviors: A multidimensional scaling study. *Academy of Management Journal*, 38(2), 555-572. <https://doi.org/10.5465/256693>.
- Salgado JF, Cuadrado D, Moscoso S. (2022). Counterproductive academic behaviors and academic performance: A meta-analysis and a path analysis model. *Frontiers in Psychology*, 13(893775): 1-21. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.893775>.
- Schade, E. C., Voracek, M., & Tran, U. S. (2021). The nexus of the dark triad personality traits with cyberbullying, empathy, and emotional intelligence: a structural-equation modeling approach. *Frontiers in psychology*, 12, 659282. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.659282>
- Shafait, Z. and Sahibzada, U.F. (2024), "“I deserve better grades.” Compliance-gaining perspective of dark triad traits, power distance and academic entitlement in Chinese higher education", *Kybernetes*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/K-08-2023-1454>

- Stiles, B. L., Wong, N. C. W., & LaBeff, E. E. (2018). College cheating thirty years later: The role of academic entitlement. *Deviant Behavior*, 39(7), 823-834. <https://doi.org/10.1080/01639625.2017.1335520>
- Taylor, J. M., Bailey, S. F., & Barber, L. K. (2015). Academic entitlement and counterproductive research behavior. *Personality and Individual Differences*, 85, 13-18. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.04.024>
- Ternes, M., Babin, C., Woodworth, A., & Stephens, S. (2019). Academic misconduct: An examination of its association with the dark triad and antisocial behavior. *Personality and Individual Differences*, 138, 75-78. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.09.031>
- Turnipseed, D. L., & Landay, K. (2018). The role of the dark triad in perceptions of academic incivility. *Personality and Individual Differences*, 135, 286-291. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.07.029>
- Turnipseed, D. L., & Cohen, S. R. (2015). Academic entitlement and socially aversive personalities: Does the Dark Triad predict academic entitlement? *Personality and Individual Differences*, 82, 72-75. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.03.003>
- Zeigler-Hill, V. E., & Marcus, D. K. (2016). *The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology* (pp. xi-389). American Psychological Association. <https://psycnet.apa.org/books/TOC/14854>